

Restaurátorský záměr

Socha Bruncvíka se lvem

Ludvík Šimek

Vypracoval:

MgA. Martin Čermák

Cheznovice 198

338 06

cheznovice198@seznam.cz

Obsah

1. Základní údaje o památce:	
1.1. Údaje o akci	4
2. RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM	
2.1. Umělecko-historický průzkum	5
2.2. Vizuální popis díla	5
2.3. Znečištění díla	5
2.4. Biologické napadení	6
2.5. Chybějící prvky památky	6
2.6. Druhotné doplňky	6
2.7. Soklová část	6
2.8. Spárování	6
3. RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR	
3.1. Etapa fotodokumentace	6
3.2. Etapa doplnění restaurátorského průzkumu analýzy vzorku	6
3.3. Etapa čištění suchou cestou	6
3.4. Etapa čištění biologického napadení	7
3.5. Etapa před zpevnění	7
3.6. Etapa čištění mokrou cestou	7
3.7. Etapa plastické a barevné retuše	7
3.8. Etapa spárování	7
3.9. Etapa ošetření proti biocidnímu napadení	7
3.10. Etapa závěrečné konsolidace kamene	7
3.11. Etapa hydrofobizace kamene	7
4. FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE	7 - 13

Socha Bruncvíka se lvem
Karlův most, Praha 1
GHMP

Restaurátorský záměr byla vypracován ve znění zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči a obsahuje všechny potřebné náležitosti.

Restaurátorský záměr je chráněn §13 odst. 1/2; §14 odst. 1/2 *zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském*. Žádná část tohoto záměru včetně dokumentace, nesmí být publikována, množena, vyjímána a šířena žádným způsobem bez písemného svolení autora.

Socha Bruncvíka se lvem
Karlův most, Praha 1
GHMP

1. Základní údaje o památce:

Název památky:	Socha Bruncvíka se lvem
Materiál/technika:	Sekaný kámen – Hořický pískovec
Umístění:	pilíř Karlova mostu
Autor díla:	Ludvík Šimek
Datace díla:	1884

1.1. Údaje o akci:

Vlastník památky:	Galerie hlavního města Prahy
Fotodokumentace:	digitální zrcadlovka Nikon D 3100
Kurátorka veřejné plastiky:	Mgr. Marie Foltýnová, PhD.
Restaurátorský záměr obsahuje:	7 stran textu a 12 fotografií.

V Praze dne 16. 9. 2021

MgA. Martin Čermák

2. RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM

2.1. Umělecko-historický průzkum

Socha Bruncvíka s podstavcem byla osazena na pravé straně hřebenu mostního pilíře v roce 1884, sochařem Ludvíkem Šimkem, který žil v letech 1837-1886. Tento sochař byl žákem sochaře Emanuela Maxe. Dílo bylo vytvořeno v období historizujících slohů z jemnozrného pískovce a sestává se ze třech částí.

Soklová část: Podstavec sousoší má tvar vertikálně uloženého kvádru a skládá se ze čtyř reliéfů, kde jsou postupně vyobrazeny postavy: anděl, rytíř a dva měšťané. Mimo vyobrazení konkrétních postav je podstavec bohatě zdoben architektonickými gotizujícími prvky. Ve spodní části podstavce je řada znaků vyobrazujících kamenické značky. Soklová podstavec má dvě části, spodní s řadou reliéfů a horní s postavami v reliéfu.

Socha Bruncvíka se lvem: Horní partie se skládá z vlastní sochy Bruncvíka, který v pravé ruce třímá zlatý kouzelný meč a v levou rukou se opírá o erbovní znamení města Prahy. U nohou Bruncvíka je dále socha lva trhající hovězí dobytče.

Socha rytíře Rolanda: Socha legendárního českého knížete Bruncvíka je volnou kopií Švédy zničené sochy Rolanda, o které se předpokládá, že ji na začátku 16. století mohl vyhotovit Rejsek z Prostějova, Matyáš (Matěj) 1445- 1506. V Lapidáriu Národního muzea je dochováno torzo podstavce a sochy. Ve sbírkách Muzea hlavního města Prahy je dochován alabastrový model, snad z Rudolfské doby, který představuje původní podobu sochy. Vousatý stařec v přilbě se zde opírá o meč a štít s městským znakem. Roland byl ochráncem městských práv.

Sochař Ludvík Šimek se nepochybně inspiroval originálním vyobrazením rytíře Rolanda, které je jeho torzo dnes možno vidět ve výše zmíněném Lapidáriu.

Předchozí restaurátorské zásahy:

1967- akad. soch. Jiří Gruškovský

1980 – akad. soch. Jan Bradna, akad. soch. Zdeněk Šejnost

1989 – akad. soch. Milan Vrkoč

1989 - akad. soch. Jan Bradna, akad. soch. Zdeněk Šejnost, akad. soch. Jiří Novotný

2.2. Vizuální popis díla

Socha je osazena na hraně jednoho z mostních pilířů. U paty podstavce je vyobrazení jedenácti kamenických značek. Dále je zde čtverhranný podstavec, který zobrazuje výše zmíněné postavy, tento podstavec je zhruba v poměru k soše 1,5 krát větší, než velikost sochy. Socha Bruncvíka, je oděná do rytířského brnění, svírá zlatý meč a druhou rukou drží vertikálně umístěný štít. U nohou Bruncvíka je lev trhající nebo požírající hovězí dobytče. Celá kamenná památka je dělena nejméně na tři části. Pata podstavce s vyobrazením kamenických značek, dále hlavní tělo podstavce s vyobrazením čtyř postav a nakonec hlavní vyobrazení Bruncvíka se lvem. Každou jednotlivou část odděluje sešikmená římsa – viz fotodokumentace.

2.3. Znečištění díla

Dílo je znečištěno prachovými usazeninami na celé své ploše. Více než z 80% svého celkového povrchu, je památka znečištěna černými depozity. Na sousoší je patrná velmi silná sírano-sádrovcová zčernalá krusta. Ta pokrývá kompletně celý povrch díla. Tato krusta zakrývá do určité míry veškeré kamenické zpracování povrchu a struktury modelace. V neposlední řadě neumožňuje plynulé odpařování vody z povrchu díla a tak daný kámen degraduje. V horní části je dílo znečištěné ptačím trusem.

2.4. Biologické napadení

Památka je biologicky napadena zhruba tak z 40% jejího povrchu. Jsou zde patrné mechy a jiné nižší rostliny. Socha je umístěna nad vodní hladinou a u vzrostlých listnatých stromů. To vždy napomáhá k vytvoření podmínek pro biologické napadení povrchu kamene a postupné degradaci povrchu památky.

2.5. Chybějící části památky

Při restaurátorském průzkumu nebyli nalezeny nějaké konkrétní chybějící části. Jedná se zde především o jednotlivé poškození povrchu kamene sírano-sádrovcovou krustou a odlomené části způsobené vandalismem. To je například odlomená část přilby v oblasti čela Bruncvíka. Vytržené kotvení atributu meče a jeho ohnutí. Odlomená část chrániče loktu na pravé ruce atd.

2.6. Druhotné doplňky

Na památce je mnoho již vyžilých nebo nevhodných tmelů, které bude nutno při procesu restaurování odejmout, degradovaný kámen pod tmely před zpevnit a dané místo doplnit. Při ohledání podle fotografií je zřejmé, že je rekonstruován v tmelu ukazováček levé ruky a části Pražského erbu se soklem. Není ale vyloučeno, že po očištění se objeví další druhotné tmely, které se záhy budou muset řešit.

2.7. Soklová část

Pata soklové části je značně poškozena vlivem sírano-sádrovcové krusty. Kámen je narušen především ve srážkových stínech. Hlavní část soklu je zdánlivě méně poškozena než pata podstavce a hlavní socha Bruncvíka se lvem.

2.8. Spárování

Na památce bylo historicky provedené spárování nejspíše při restaurování v 80.tých letech.

3. RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

3.1. Etapa fotodokumentace

Památka bude před započnutím prací a v průběhu restaurování po celou dobu fotodokumentována. Tento materiál bude pak použit k vytvoření restaurátorské zprávy.

3.2. Etapa doplnění restaurátorského průzkumu analýzy vzorku

Budou nabrány laboratorní vzorky z několika míst celého sousoší. Na základě vyhodnocených vzorků a konzultací s GHMP a NPÚ, bude přistoupeno k jednotlivým technologickým postupům v dané etapě.

3.3. Etapa čištění suchou cestou

Dílo bude mechanicky očištěno od volných nečistot pomocí štětců a smetáčku.

3.4. Etapa čištění biologického napadení

Biologické napadení bude čištěno roztokem čpavkové vody a peroxidu vodíku naředěné ve vodě popřípadě lihu. Tato etapa bude podle potřeby několikrát opakována.

3.5. Etapa před zpevnění

Jelikož se jedná o sochu vytvořenou z Hořického pískovce, tak na některých místech bude nutno provést před zpevnění povrchu kamene. Další před zpevnění bude potřeba po odejmutí druhotných tmelů.

3.6. Etapa čištění mokrou cestou

Mokrý čištění bude prováděno vodou po každém čištění biologického napadení a během čištění krust v několika etapách podle potřeby. K chemickému čištění, bude přistoupeno na základě schválených vzorků čištění, z důvodu změkčení černé síranové krusty a jejím následném omytí.

3.7. Etapa plastické a barevné retuše

Plastická retuš bude provedena tmelem s vhodným složením a barevností. Nově doplněná barevná retuš bude opticky sjednocena s originálním materiálem tak, aby působila kompaktně s původním přírodním kamenem a retušované místo bylo barevně zapojeno do jeho okolí.

3.8. Etapa spárování

Současné spáry budou odstraněny a po provedení zkoušek, bude vybrán nejvhodnější materiál a barevnost nově provedených spár.

3.9. Etapa ošetření proti biocidnímu napadení

Jelikož se dílo nachází na Karlově mostě a v blízkosti vzrostlých listnatých stromů, bude proto ošetřeno proti biocidnímu napadení.

3.10. Etapa závěrečné konsolidace kamene

Povrch památky bude po restaurátorském zásahu zpevněn vhodných konsolidačním prostředkem.

3.11. Etapa hydrofobizace kamene

Povrch díla bude na závěr celého procesu restaurování ošetřen hydrofobizačním prostředkem.

4. FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE

Socha Bruncvíka se lvem
Karlův most, Praha 1
GHMP

Socha Bruncvíka se lvem
Karlův most, Praha 1
GHMP

Socha Bruncvíka se lvem
Karlův most, Praha 1
GHMP

Socha Bruncvíka se lvem
Karlův most, Praha 1
GHMP

Socha Bruncvíka se lvem
Karlův most, Praha 1
GHMP

Socha Bruncvíka se lvem
Karlův most, Praha 1
GHMP

